

**UCHWAŁA NR VII/22/2024
RADY GMINY BĄDKOWO**

z dnia 26 września 2024 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bądkowo na lata 2024-2030**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2024r., poz. 609 ze zm.[#]) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 424 ze zm.[#]) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bądkowo na lata 2024-2030, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXV/151/2021 Rady Gminy Bądkowo z dnia 3 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2024.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bądkowo.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Bądkowo

Mariusz Możdżeń

Załącznik do uchwały Nr VII/22/2024
Rady Gminy Bądkowo
z dnia 26 września 2024 r.

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY DOMOWEJ
W GMINIE BĄDKOWO
NA LATA 2024 -2030**

PODSTAWA PRAWNA

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Definiuje ona pojęcie przemocy domowej, określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Określa zasady postępowania wobec osób doznających przemocy oraz wobec osób stosujących przemoc domową.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku Rozdział drugi - "Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela" (Dz.U. z 1997 r., poz. 483 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 37 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.)
4. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r., poz. 1232)
5. Ustawa z dnia z 26 października 1982 r. o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.)
6. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1283)
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o Przeciwdziałaniu Narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.)
8. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17 ze zm.)
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 706)
10. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.)
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 424 ze zm.)
12. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 145 ze zm.)
13. Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 978)
14. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 750 ze zm.)
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 571 ze zm.)
16. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 737 ze zm.)

WSTĘP

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych, przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad domownikami jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie.

Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy psychicznej. Przemocy najczęściej dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo.

Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku.

Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności.

Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych.

Przemoc domowa przybiera różne formy: od przemocy fizycznej przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc domowa rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma charakter długotrwały i cykliczny.

I. Przemoc domowa – definicja i formy

Przemoc domowa może dotyczyć każdego, niezależnie od pochodzenia, statusu materialnego, wieku, płci, wykształcenia. Przemoc domowa ma miejsce zawsze wtedy, gdy w środowisku domowym lub poza nim dochodzi do przemocy. Przemocą domową jest również sytuacja, w której wspólnota domowa została właśnie rozwiązana lub nastąpiła separacja. Czynność ta nie musi odbywać się we wspólnym domu. Przemoc domowa jest szczególnie stresująca fizycznie i emocjonalnie, ponieważ ma miejsce w miejscu, które społecznie kojarzy się z ochroną i bezpieczeństwem – w domu – i jest dokonywana przez dorosłą osobę, z którą łączy nas więź zaufania. Może się ona przejawiać w jednej lub kilku formach aktów przemocy, które są stosowane kolejno lub jednocześnie przez osobę stosującą przemoc. Zgodnie z nową ustawą o przemocy domowej wyróżniamy następujące formy przemocy domowej:

1. Przemoc **fizyczna** - jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia.
2. Przemoc **seksualna** - to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowanie jej seksualności.
3. Przemoc **psychiczna** - to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu.
4. Przemoc **ekonomiczna** – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary przemocy.
5. **Zaniedbanie** – to ciągle niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych. Przemoc jest przestępstwem. W zależności od tego, czy przemoc ma charakter jednorazowy, czy się powtarza, jest ścigana z różnych artykułów Kodeksu Karnego. Jeżeli przemoc ma charakter ciągły, zostanie zakwalifikowana jako przestępstwo znęcania się nad rodziną z art.207 Kodeksu Karnego .
6. **Przemoc cyfrowa** obejmuje wszelkie działania polegające na cyfrowej kontroli osoby dotkniętej przemocą oraz jej kontaktów (śledzenie, ciągłe rozmowy kontrolne, monitorowanie profilu ruchowego itp.).

7. Stalking to ciągle nękanie i grożenie danej osobie poprzez śledzenie i czyhanie na nią, telefon, e-mail i SMS-y. Stalking jest rejestrowany jako przestępstwo.

8. Przemoc strukturalna kolejnym poziomem jest przemoc strukturalna. Uwzględnia ona warunki niekorzystne pod względem społecznym i ekonomicznym. Przemoc strukturalna obejmuje wszystkie formy dyskryminacji, takie jak nierówny podział dochodów i zasobów, możliwości edukacyjne i oczekiwana długość życia. Przemoc strukturalna dotyka osoby w różnym stopniu; dyskryminowane z wielu powodów (np. ubóstwo, niepełnosprawność).

9. Przemoc społeczna obejmuje wszelkie działania mające na celu kontrolę kontaktów osobistych (pozbawienie wolności, zakaz kontaktów, zakaz dalszej edukacji i wykonywania zawodu), których konsekwencją jest izolacja społeczna.

II. Charakterystyka przemocy domowej

Przemoc domowa to zjawisko, w którym jeden z członków rodziny intencjonalnie nadużywa swojej siły lub władzy, krzywdząc pozostałych członków rodziny. Przemoc domowa to zjawisko powszechne, choć ciągle objęte pewnym społecznym tabu.

Przemoc domowa charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.
2. Siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy.
3. Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.).
4. Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

MECHANIZMY PRZEMOCY DOMOWEJ

Ważnym aspektem dla szeroko rozumianej przemocy są charakterystyczne mechanizmy przemocy domowej:

- **Cykle przemocy,**
- **Syndrom Wyuczonej Bezradności,**
- **Zjawisko „Prania Mózgu”,**
- **Zespół Stresu Pourazowego,**
- **Proces Wiktylizacji,**
- **Mechanizm Psychologicznej Pułapki.**

CYKLE PRZEMOCY

Cykle przemocy, mogą trwać latami i bez podjęcia prób działania, każdy kolejny może mieć charakter coraz brutalniejszy bądź bardziej wyrafinowany.

Cykl przemocy składa się z powtarzających się faz:

1. **Faza budowania napięcia** – stopniowy wzrost napięcia i agresywności sprawcy;
2. **Faza eskalacji** – faza gwałtownej przemocy, zagrażającej zdrowiu i życiu ofiary;
3. **Faza miodowego miesiąca** – w której sprawca wyraża żal i przeprasza za swoje zachowanie.

SYNDROM WYUCZONEJ BEZRADNOŚCI

Wyuczona bezradność jest poddaniem się, zatrzymaniem działania, które wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi nie będzie to miało znaczenia dla zmiany sytuacji. Przejawia się w biernym znoszeniu przez ofiarę zachowań krzywdzących, pomimo że czasem ma świadomość, że zachowania te są bezprawne, naruszają prawa osobiste i normy społeczne.

Do zaburzeń dochodzi w poszczególnych sferach:

-motywacyjnej – brak chęci i motywacji do dalszego działania – bierność, pasywność; zaburzenia polegają na uogólnionym przekonaniu, że nie ma takich sytuacji, w których możliwy jest wpływ na bieg wydarzeń („nikt nie może mi pomóc”). Kiedy ofiara przemocy uwierzy w bezradność, te przekonania będą kładły cień na zrozumienie jej sytuacji.

-emocjonalnej – osoby krzywdzone przestają wierzyć, że w wyniku własnych zachowań mogą odnieść sukces, niezależnie od tego, czy jest to w ich mocy czy nie; polegają one na przeżywaniu lęku, stanów znacznie obniżonego nastroju, zmęczenia, apatii i depresji.

-poznawczej – polegają na tym, że ofiara przemocy jest bierna i nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację, nawet jak inni mówią jej co mogłaby zrobić; niska samoocena, słaba koncentracja uwagi, słabe poznawcze możliwości postrzegania sukcesu oraz swoich zasobów, brak umiejętności szukania alternatywnych rozwiązań.

ZJAWISKO „PRANIA MÓZGU”

Powoduje u ofiar zupełną zmianę obrazu siebie: uważają się za głupie i niezdolne, co sprawia, że nie podejmują nowych, czy trudniejszych działań. Ich życie koncentruje się na dostosowywaniu do żądań sprawcy. Przeżywają stale lęk i poczucie winy, mają osłabioną zdolność psychiczną i fizyczną do stawiania oporu, bezkrytycznie przyjmują obraz rzeczywistości, jaki kreuje sprawca. Metody stosowane w „praniu mózgu” stanowią istotę przemocy psychicznej. Najczęściej używanymi metodami prania mózgu są:

-izolacja – stopniowe odcinanie ofiary przemocy od kontaktów z innymi ludźmi. Przejawia się krytykowaniem znajomych i rodziny partnera, wyrażaniem niezadowolenia z tego, że partner rozmawia przez telefon, kontaktuje się z osobami w pracy. Z czasem ofiara pod wpływem tych nacisków, zrywa wszelkie kontakty z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi, odchodzi z pracy i jest zupełnie odcięta od zewnętrznych źródeł wsparcia, zdana wyłącznie na sprawcę przemocy,

- ponizanie i degradacja – z chwilą gdy ofiara przestaje komunikować się z otoczeniem sprawca bombarduje ją fałszywymi informacjami na jej temat, wielokrotnie przypomina o jakimś poniżającym doświadczeniu, poddaje stałej krytyce, często przy innych ludziach, ubliża lub ignoruje,

- monopolizacja uwagi – polega na tym, że wszystko co robi, myśli i jak się czuje sprawca ma być punktem odniesienia przy podejmowaniu działań przez ofiarę. Uniemożliwia to ofierze podjęcie jakichkolwiek działań niezgodnych z zasadą posłuszeństwa, nie będących pod kontrolą „strażnika”,

- groźby i demonstracja wszechmocy – sprawca grozi, że pobije ofiarę, wyrządzi krzywdę dzieciom i rodzinie, grozi zabiciem, odebraniem dzieci. Zmusza do zrobienia czegoś, co jest dla ofiary wstydlive lub upokarzające a potem grozi, że opowie o tym komuś.

Ponieważ sprawca część gróźb spełnia, ofiara nie jest w stanie przewidzieć co stanie się naprawdę. Zmusza ją to do posłuszeństwa wobec żądań sprawcy,

- sporadyczne okazywanie pobłażliwości – czasami sprawca przemocy okazuje czułość, kupuje prezenty zaprasza na kolację do restauracji. Na krótki czas staje się pobłażliwy i zapomina o wymaganiach. Daje to złudną nadzieję ofierze, że sprawca może się zmienić i podobnie jak faza „miodowego miesiąca” zatrzymuje ofiarę w sytuacji przemocy,

- proces wiktylizacji -gdy osoba krzywdzona doznaje przemocy fizycznej i psychicznej, uczy się bezradności, wówczas mogą rozwinąć się u niej objawy PTSD, tj. Zespół Stresu Pourazowego (zaburzenia lękowe). Może też stopniowo rozwinąć się proces wiktylizacji (wchodzenie w rolę ofiary), który powoli zmienia poczucie tożsamości maltretowanej osoby.

KONSEKWENCJE PRZEMOCY DOMOWEJ

Długotrwałe pozostawanie w kręgu destrukcyjnego oddziaływania przemocy domowej wiąże się z przeżywaniem bardzo silnych i trudnych emocji, które mają wpływ na sposób myślenia o sobie ofiar, świadków i sprawców oraz na ich relacje z otoczeniem. Groźne jest to, że skutki psychologiczne pozostawania w relacji opartej na przemocy obserwujemy jeszcze po wielu latach od jej zakończenia. Kluczowym narzędziem wprowadzonym w ramach ustawy antyprzemocowej jest stosowany wobec podejrzanego o przemoc nakaz natychmiastowego opuszczenia mieszkania zajmowanego wspólnie z ofiarą i jego bezpośredniego otoczenia oraz zakaz zbliżania się do ofiary i jej mieszkania. Takie nakazy i zakazy wydaje policja i Żandarmeria Wojskowa – co najistotniejsze: obowiązują od momentu wydania. Pokrzywdzeni nie muszą dłużej w strachu o swoje życie czekać na długie sądowe procedury. Dzieci, które doświadczają poniżania, zastraszania lub bicia matki przez ojca lub (byłego) partnera matki, często noszą ślady psychiczne i fizyczne, takie jak bezsenność czy zaburzenia koncentracji. Konsekwencje różnią się w zależności od wieku w momencie pierwszego doświadczenia przemocy, czasu trwania i intensywności, płci oraz relacji dzieci z dorosłymi. Ważną rolę odgrywają inne osoby wspierające w środowisku społecznym. Skutki

przemocy domowej to obserwowane u ofiar przemocy to m.in.: dotkliwie poczucie poniżenia i upokorzenie, lęk, rozpacz i smutek, poczucie osamotnienia, bezsilność czy bezradność. Ofiary wstydzą się tego, co je spotkało i czują się winne, że nie potrafiły odeprzeć ataków. Równocześnie może towarzyszyć im ogromna złość, żal i nienawiść do sprawców, ale również do świadków, którzy nie reagowali i nie pomagali. Przeżywanie takich emocji wpływa negatywnie na koncentrację i w rezultacie na wyniki w nauce. Ofiary myślą o sobie najczęściej negatywnie, np: „jestem do niczego”, „sama jestem sobie winna”. Otoczenie postrzegają bardzo często jako wrogie i obojętne myśląc: „wszyscy są przeciwko mnie”, „nikogo nie obchodzę”. Takie wyobrażenia o sobie i o otoczeniu utrwalają się i mają wpływ na zachowanie ofiar i ich relacje

z otoczeniem w całym późniejszym życiu. **Długofalowe skutki doświadczania przemocy to: obniżona samoocena, zaburzenia somatyczne, trwałe urazy psychiczne, zaniżone poczucie własnej wartości oraz problemy społeczne, takie jak trudności w nawiązywaniu kontaktów, skłonność do izolacji oraz częste myśli samobójcze.** Przemoc domowa jest zagrożeniem dla zdrowia fizycznego i psychicznego ofiar, ale również destrukcyjnie wpływa na jej sprawców. W procesie przemocy domowej jej sprawcy doraźnie osiągają korzyści psychologiczne i społeczne. Za pomocą swoich zachowań odreagowują napięcia z sytuacji pozaszkolnych, dzięki czemu doznają ulgi. Zdobycie i utrzymanie wiodącej pozycji w grupie pozwala im odczuwać zadowolenie i satysfakcję. Wejście w rolę sprawcy przemocy utrudnia jednak budowanie głębokich relacji z kolegami oraz zdobywanie umiejętności psychologicznych i społecznych, potrzebnych do prawidłowego i satysfakcjonującego funkcjonowania w społeczeństwie. Agresor krzywdzi innych i powoduje występowanie u ofiar chęci odwetu. Sprawca często usprawiedliwia swoje zachowanie myśląc: „wszyscy tak robią”, „przecież nie robię nic złego”. O ofierze myśli: „sama jest sobie winna”, „zasłużyła na to”, o świadkach zaś: „skoro nie reagują, to chyba wszystko jest w porządku”, „nic mi nie robią, bo się boją”. Zachowania agresywne są oceniane jako poważne, ryzykowne zachowania zdrowotne, które często współwystępują z innymi zachowaniami problemowymi (używaniem alkoholu czy narkotyków), a w wielu przypadkach prowadzą do działań przestępczych. Świadkowie przemocy mogą czuć się bezsilni i zastraszeni, mogą przeżywać niepokój i dezorientację. Natomiast gdy po latach dopiero dowiadują się o dramatycznych dla ofiary konsekwencjach przemocy rówieśniczej, odczuwają poczucie winy, niezadowolenie i mają pretensje do siebie, że nie reagowali na przemoc. Świadkowie uczą się milczeć, odwracać wzrok, uczą się bezradności. W przyszłości ciężiej jest im reagować w trudnych sytuacjach, kształtuje się więc bierna postawa wobec życiowych trudności. Długotrwałym skutkiem bycia świadkiem przemocy może być obniżenie poczucia odpowiedzialności, nieumiejętność współpracy oraz trudności w rozwiązywaniu konfliktów. Przemoc domowa pozostawia negatywne konsekwencje dotyczą zarówno ofiar, jak i sprawców oraz świadków. Zamiast radzić sobie z konsekwencjami przemocy, lepiej jest jej skutecznie przeciwdziałać. Dlatego tak ważne jest szerzenie wiedzy na temat agresji i przemocy, ich przyczyn oraz skutków i sposobów reagowania i przeciwstawiania się tym działaniom.

Artykuł 207 Kodeksu Karnego stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 1a. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek, stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 lub 1a połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1–2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 15.

Art. 6 ust. 2 pkt 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nakładają na gminę obowiązek opracowania i przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej, zwanego dalej „Programem”, w celu tworzenia warunków do bardziej skutecznego przeciwdziałania przemocy domowej, które powinny być wieloaspektowe i długofalowe.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej.

ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY BĄDKOWO

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem przemocy domowej. Zgodnie ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Bądkowo wynika, iż gmina oferuje pomoc osobom uzależnionym, m.in. działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Członków Ich Rodzin oraz Ofiar Przemocy Domowej, który udziela porad, motywuje do podjęcia leczenia odwykowego, prowadzi terapię indywidualną i grupową oraz profilaktykę.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić zjawisko przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w środowisku domowym, w szkole nie ujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na terenie jej występowania. W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych gminy – uwzględniając przemoc w oparciu o posiadane informacje.

Liczba mieszkańców gminy wynosi 4 149 osób (dane na dzień 31.12.2023r.).

W Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowane są 123 osoby, tym 62 kobiety (dane statystyczne ze strony internetowej PUP w Aleksandrowie Kuj. stan na dzień 31.03.2024r.)

Statystycznie liczba Niebieskich Kart, które wpłynęły na Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bądkowie przedstawia poniższa tabela:

Niebieskie Karty				
	2020	2021	2022	2023
Liczba rodzin	3	3	1	6
Sprawcy przemocy w tym	3	3	1	6
mężczyzn	3	3	1	5
kobiet	-	-	-	1
Ofiary przemocy w tym	3	3	1	8
mężczyzn	1	-	-	1
kobiet	2	3	1	4
dzieci	-	-	-	3
Rodzaj przemocy w tym	2020	2021	2022	2023
Przemoc psychiczna	3	3	1	6
Przemoc fizyczna	3	3	1	5
Przemoc seksualna	-	-	-	-

Zakończenie procedury Niebieskie Karty w związku z ustaniem przemocy i uzasadnionym przypuszczeniu o zaprzestaniu dalszego stasowania przemocy oraz po zrealizowaniu planu pomocy			
2020	2021	2022	2023
2	3	2	1

Zakończenie procedury Niebieskie Karty w związku z rozstrzygnięciem o braku zasadności podejmowanych działań			
2020	2021	2022	2023
-	-	-	-

Ofiary przemocy domowej najchętniej korzystają z oferowanego im wsparcia przez pracowników socjalnych w ramach prowadzonej pracy socjalnej .

Praca Zespołu Interdyscyplinarnego działającego przy GOPS w Bądkowie przedstawia się następująco:

Zespół Interdyscyplinarny							
Posiedzenia Z.I.				Posiedzenia Grup Diagnostyczno - Pomocowych			
2020	2021	2022	2023	2020	2021	2022	2023
5	7	8	6	3	9	3	21

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzone są następujące działania:

Punkt Konsultacyjno – Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Członków ich Rodzin					
2021		2022		2023	
Formy wsparcia terapeutycznego	Liczba osób korzystających ze wsparcia	Liczba osób korzystających ze wsparcia		Liczba osób korzystających ze wsparcia	
Indywidualne konsultacje u psychoterapeuty	28	15		16	
Spotkania edukacyjno wspierające klientów Punktu	28	15		16	
Spotkania Grupy AA	6	7		9	

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych					
2021		2022		2023	
Forma działania	Liczba osób objęta formą działania	Liczba osób objęta formą działania		Liczba osób objęta formą działania	
Wnioski o podjęcie działań	4	0		7	

przez Komisję P/A			
Rozmowy interwencyjno – motywacyjne	3	0	9
Wnioski do sądu o zastosowania zobowiązania do leczenia	2	0	3

Szacunkowa statystyka w zakresie podjęcia leczenia odwykowego przez osoby uzależnione z terenu Gminy Bądkowo na przestrzeni ostatnich 3 lat przedstawia się następująco:

Stacjonarne leczenie odwykowe na Oddziale Terapii Uzależnień		
2021	2022	2023
0	0	2

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bądkowie wynika:

Statystyka osób korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej									
2021			2022			2023			
Liczba rodzin ogółem	w tym rodzin z powodu uzależnienia	w tym liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin ogółem	w tym rodzin z powodu uzależnienia	w tym liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin ogółem	w tym rodzin z powodu uzależnienia	w tym osób w rodzinach	
88	8	13	80	7	8	80	7	8	8

Raport Diagnozy zjawiska przemocy na terenie Gminy Bądkowo przeprowadzony w drugim kwartale 2024 roku oparty na istotnych problemach społecznych związanych z przemocą i agresją ukierunkował działania w zakresie opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Bądkowo. Badania te (przeprowadzone i opracowane przez „Nowe Horyzonty” M. Madej – Bartosz – Wrocław) koncentrują się na dwóch głównych obszarach: przemocy domowej oraz przemocy w środowisku szkolnym, a także na ocenie postaw społecznych wobec tych zjawisk.

W odniesieniu do przemocy domowej, raport analizuje zakres i rodzaje przemocy zachodzącej w obrębie domu, uwzględniając zarówno przemoc fizyczną, psychiczną jak i ekonomiczną.

Drugim głównym obszarem badanym w raporcie jest przemoc w środowisku szkolnym, gdzie skupiono się na ocenie rozpowszechnienia różnych form przemocy wśród uczniów oraz identyfikacji przyczyn i kontekstu tych zachowań. Ponadto, raport bada także postawy i reakcje uczniów wobec przemocy szkolnej (jak reagują jako świadkowie na sytuacje konfliktowe oraz przemoc między rówieśnikami).

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń związanych z przemocą uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Bądkowo wśród grup reprezentujących lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy,
- b) dzieci i młodzież szkolna.

Wśród badanej grupy osób 43% doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 20% z nich poprosiło o pomoc (policję, rodzinę, bliską osobę, przyjaciół). Warto zauważyć, że 43% respondentów przyznaje, że doświadczyło przemocy w Internecie (cyberprzemocy). W dalszej kolejności kwestionariusza badani zostali zapytani o **rodzaj doświadczanej przemocy**. Wśród odpowiedzi na pierwszym miejscu wskazano przemoc psychiczną (80%), następnie fizyczną (37%), przemoc ekonomiczną (11%) oraz przemoc seksualną (3%).

Łącznie 86% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala automatycznie na zakończenie problemu przemocy domowej.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Mieszkańcy Gminy Bądkowo raczej nie są skłonni myśleć schematycznie o przemocy domowej **i łącznie 100%¹ uświadamia sobie, że przemoc może wystąpić w każdej rodzinie. Podobnie 100% zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy domowej może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza zjawiska przemocy w środowisku szkolnym jak i domowym uczniów, a także postaw i przekonań badanych wobec różnych form przemocy.

W badaniu udział wzięli uczniowie w przedziale wiekowym klas V – VIII Zespołu Szkolno - Przedszkolnego w Bądkowie, który jest kompleksową jednostką edukacyjną na terenie Gminy Bądkowo.

Uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **46% uczniów z Gminy Bądkowo przyznało, że niezupełnie czują się w swojej szkole bezpiecznie, ponieważ są uczniowie, których się boją.**

W poniższej tabeli zawarto szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów dotyczący ich opinii na temat częstotliwości występowania w szkole różnych zachowań i sytuacji będących przejawem przemocy rówieśniczej. Można zauważyć, że w opinii uczniów najczęściej – bo codziennie i kilka razy w tygodniu – dochodzi do: obgadywania, wyśmiewania oraz unikania/ignorowania a nawet wykluczania z grupy.

Badani uczniowie wskazali również, że w szkole zdecydowanie częściej takie zachowania wykazują chłopcy (84%) niż dziewczyny (16%).

Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?					
	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
<i>Wyśmiewanie kogoś, przezywanie</i>	49%	19%	11%	11%	10%
<i>Obgadywanie za plecami</i>	62%	14%	5%	8%	11%
<i>Unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy</i>	38%	22%	13%	5%	22%
<i>Groźenie komuś, szantażowanie</i>	8%	22%	24%	8%	38%
<i>Kopanie, bicie</i>	11%	22%	16%	24%	27%

W ankiecie wytłumaczono uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytano ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy. **35% uczniów deklaruje, że nie są ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów**, pozostałe 65% przyznało, że w szkole doświadczało lub doświadcza przemocy rówieśniczej.

Uczniowie też deklarują, że częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej (62%) niż fizycznej (29%).

¹ Suma odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe* i *zdecydowanie nieprawdziwe*.

Odpowiedzi uczniów dotyczące zachowań ich rówieśników w sytuacji, gdy byliby świadkami bójk na szkolnym korytarzu. Jest niepokojące, że 73% respondentów przyznała, że rówieśnicy zareagowaliby na taką sytuację poprzez bierny udział, zachęcanie do walki oraz nagrywanie wydarzenia za pomocą telefonu komórkowego. Zaledwie 11% badanych uczniów zadeklarowało, że zgłosiłoby incydent nauczycielowi. Wyniki wskazują, że różne podejścia są rozważane przez uczniów jako sposoby rozwiązania problemu przemocy w szkole. 30% opowiada się za wyrzuceniem ze szkoły uczniów agresywnych. Jednakże, zdaniem 14% uczniów, najlepszym rozwiązaniem byłoby niereagowanie na zaczepki, a dla 32% instalacja kamer na korytarzach szkolnych mogłaby pomóc w zapobieganiu przemocy.

WNIOSKI Z PRZEPROWADZONYCH BADAŃ W ZAKRESIE ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE BĄDKOWO

Dorośli mieszkańcy Gminy Bądkowo

- Według ankietowanych zjawisko przemocy domowej w Gminie Bądkowo jest częste w opinii 29% dorosłych mieszkańców.
- Wyniki badań wskazują, że 34% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy domowej, a 43% podejrzewa, że do tego może dochodzić.
- Dodatkowo 57% respondentów deklaruje, że doświadczyło przemocy od członka swojej rodziny, a 20% z nich poprosiło o pomoc (policję, pomoc społeczną etc.).
- W kwestii rodzajów doświadczanej przemocy 80% wskazało na przemoc psychiczną, 37% na fizyczną, 11% doświadczało przemocy ekonomicznej a 3% seksualnej.
- Zdaniem mieszkańców Gminy Bądkowo przyczyn agresji wobec członków rodziny należy poszukiwać kolejno w: nieumiejętności radzenia sobie z problemami (94%), stresie (69%), złej sytuacji materialnej (37%), chorobie psychicznej (29%), różnicy zdań członków rodziny (29%), braku pracy (26%) oraz braku posłuszeństwa dzieci (26%).
- W kwestii możliwych rozwiązań ograniczających przemoc domową mieszkańcy Gminy Bądkowo wskazują na: edukacja społeczeństwa (71%), zaostrenie kar dla sprawców przemocy (60%), zwiększenie niezależności finansowej kobiet (26%) oraz poprawa sytuacji materialnej rodzin (17%).
- Mieszkańcy Gminy Bądkowo nie myślą schematycznie o przemocy i zdają sobie sprawę z najczęstszych przyczyn jej występowania, a także z konieczności reagowania na przypadki podejrzenia stosowania przemocy domowej.
- W kwestii przypadków przemocy domowej 57% respondentów odpowiedziało, że (bardzo często lub czasami) zdarza się niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia. 86% z respondentów odpowiadało też, że bardzo często lub czasami zdarza się wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą. Na umarzenie spraw przez prokuraturę wskazało 83% badanych.

Zalecane działania:

1. Programy Edukacyjne – organizacja programów edukacyjnych, seminariów i warsztatów, aby zwiększyć świadomość mieszkańców na temat przemocy domowej, jej rodzajów, konsekwencji i sposobów zapobiegania.
2. Wsparcie Psychologiczne – zapewnienie dostępu do wsparcia psychologicznego dla osób doświadczających przemocy domowej oraz ich rodzin, aby pomóc im w radzeniu sobie z traumą i zapewnić im niezbędną pomoc.
3. Zwiększenie Świadomości Społecznej – kampanie społeczne mające na celu zmianę kultury i postaw społecznych wobec przemocy domowej, aby stworzyć atmosferę, w której ofiary czują się bezpieczne zgłaszając przypadki przemocy.
4. Wsparcie Finansowe – działania mające na celu zwiększenie niezależności finansowej osób doświadczających przemocy domowej, np. poprzez programy szkoleniowe, doradztwo zawodowe oraz pomoc w uzyskaniu środków finansowych.

5. Wzmacnianie Współpracy Instytucji – poprawa współpracy pomiędzy różnymi instytucjami, takimi jak policja, pomoc społeczna, służba zdrowia, sądy i organizacje pozarządowe, aby zapewnić kompleksową pomoc ofiarom.
6. Monitorowanie i Ocena Działań – regularne monitorowanie skuteczności działań podejmowanych w celu zwalczania przemocy domowej poprzez zbieranie danych oraz ocenę efektywności programów profilaktycznych.

Dzieci i młodzież szkolna

Przemoc stosowana wśród uczniów w szkole jest znaczącym sygnałem - dzieci i młodzież pewne zachowania wnoszą z domu, obrazują niejednokrotnie model funkcjonowania w rodzinie, zawodzi także funkcja opiekuńcza - wychowawcza rodziców lub opiekunów prawnych daleka od empatii, szacunku i zrozumienia drugiego człowieka, bądź wynikająca z zaniedbań w środowisku rodzinnym.

- Większość uczniów (84%) deklaruje, że czuje się w swojej klasie dobrze, lub raczej dobrze. Co więcej, zdecydowana większość uczniów czuje się w szkole bezpiecznie (65%). Zauważyć należy, iż odmienne odczucie pojawia się u 35% ankietowanych uczniów.
- 46% uczniów przyznało, że są w szkole inni uczniowie, których się obawiają.
- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że w szkołach jest obecny, lecz nie rozpowszechniony zwyczaj „chrztu” młodszych uczniów – przyznaje to 13% badanych.
- Z odpowiedzi udzielonych przez uczniów wynika, że problem przemocy rówieśniczej jest jednak zauważalny. 65% badanych przyznało, że w szkole doświadczą lub doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Uczniowie też deklarują, że częściej doświadczają w szkole przemocy psychicznej niż fizycznej.
- Odpowiedzi wskazują, że do aktów przemocy w szkole dochodzi zdecydowanie najczęściej w trakcie przerw – tego zdania jest 89% badanych uczniów. 8% badanych uczniów doświadcza przemocy po lekcjach.
- W opinii uczniów najczęściej – bo codziennie i kilka razy w tygodniu – dochodzi w szkole do: obgadywania, wyśmiewania oraz unikania/ignorowania a nawet wykluczania z grupy. Badani uczniowie wskazali również, że w szkole zdecydowanie częściej takie zachowania wykazują chłopcy (84%) niż dziewczyny (16%).
- 43% uczniów wskazało, że agresywne zachowanie rówieśników wynika z faktu, iż lubią poniżać innych. Z kolei 30% uczniów uważa, że rówieśnicy przejawiają agresywne zachowania, ponieważ nie ponoszą konsekwencji oraz są źle wychowani przez rodziców.
- Według badanych ich rówieśnicy w sytuacji, kiedy staliby się świadkami bójki na szkolnym korytarzu szkolnym zareagowaliby w następujący sposób - przyglądaliby się bójce, dopingowali i nagrywali zdarzenia telefonem (73%), zgłosiliby sytuację nauczycielowi (11%), staraliby się rozdzielić bijących (5%) oraz udawaliby, że nic nie widzą (11%).
- 59% uczniów jest zdania, że problem przemocy w szkole można rozwiązać poprzez sprawiedliwe karanie winnych. 19% respondentów twierdzi, że można byłoby to rozwiązać poprzez spotkania z psychologiem lub pedagogiem. 27% wskazało na zajęcia sportowe, które pomogłyby rozładować negatywne emocje.
- W kwestii zaufania w sytuacji, gdyby uczniowie stali się ofiarą przemocy uczniowie wskazywali na osoby z którymi by o tym porozmawiali. Na pierwszym miejscu pojawili się rodzice (30%) i przyjaciele (30%) a na drugim wychowawca (13%). Nie należy przejść obojętnie obok tego, że 16% ankietowanych stwierdziło, że nie powiedziałoby o takiej sytuacji nikomu.
- 70% badanej grupy deklaruje, że ma w szkole bliską osobę, której może się zwierzyć, jeśli będzie miało przykre doświadczenia bądź porozmawiać z nią o przeżywanym problemie.
- 98% badanych deklaruje, że czuje się w swoim domu bezpiecznie, a 3% uczniów szkół w Gminie Bądkowo doświadczyło kiedykolwiek w życiu przemocy domowej (głównie przemocy psychicznej, fizycznej i ekonomicznej).
- 8% uczniów potwierdza, iż zna osoby, które doświadczają przemocy domowej, a 35% nie ma pewności, lecz podejrzewa, że zna osoby, które mogą doświadczać tej formy przemocy.

- W odniesieniu do cyberprzemocy – łącznie 49% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie „hejtowaniem”. Uczniowie również byli odbiorcami obraźliwych wiadomości z obelgami i wyzwiskami (62%), a także byli ofiarami udostępniania osobom trzecim ich prywatnej wiadomości (73%).
- Większość uczniów (97%) deklaruje bardzo dobre lub raczej dobre relacje z rodzicami/opiekunami. Podobnie jest w przypadku oceny relacji uczniów z nauczycielami – 87% ocenia je jako bardzo dobre lub dobre.

Zalecane działania:

1. Programy Przeciw Przemocy w Szkole - wdrożenie systemowych programów anty przemocowych i szkoleń oraz warsztatów dla uczniów, nauczycieli oraz personelu szkolnego w celu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy.
2. Wsparcie Psychologiczne i Wychowawcze – rozszerzenie usług wsparcia psychologicznego i wychowawczego w szkołach, zapewniających pomoc dla uczniów doświadczających przemocy oraz tworzenie atmosfery zaufania i wsparcia dla uczniów.
3. Edukacja na Temat Bezpieczeństwa w Sieci – kampanie edukacyjne skierowane do uczniów na temat bezpiecznego korzystania z Internetu, cyberprzemocy i odpowiedzialności za swoje działania on- line.
4. Programy Wspierające Relacje Rodzicielskie i Nauczycielskie – inicjatywy wspierające relacje uczniów z rodzicami i nauczycielami, promowanie otwartej komunikacji oraz spotkania dla rodziców i nauczycieli dotyczące rozpoznawania i reagowania na problemy uczniów.
5. Tworzenie Bezpiecznych Przestrzeni Szkolnych – kreowanie środowiska szkolnego, które promuje bezpieczeństwo uczniów poprzez nadzór na przerwach, programy mentoringowe oraz działania zmierzające do zmniejszenia przemocy rówieśniczej.
6. Wzmocnienie Ról Opiekunów w Szkole – zwiększenie obecności psychologów i pedagogów szkolnych, którzy mogą służyć wsparciem i pomocą uczniom doświadczającym trudności oraz tworzenie programów wsparcia dla osób sprawujących opiekę nad dziećmi w przypadku problemów wychowawczych.
7. Pedagogizacja Rodziców - organizacja spotkań informacyjnych dla rodziców, aby edukować ich na temat problemów przemocy w szkole oraz sposobów wspierania dzieci w trudnych sytuacjach.
8. Monitorowanie i Reagowanie na Sytuacje Przemocowe – utworzenie systemu monitorowania sytuacji przemocowych w szkole, aby szybko reagować na przypadki przemocy i zapobiegać eskalacji konfliktów.
9. Promowanie Postaw Prospołecznych - kampanie promujące postawy współczucia, empatii i tolerancji wśród uczniów, aby zbudować bardziej pozytywną i wspierającą kulturę szkolną.

I. CELE PROGRAMU I REALIZACJA

Program skierowany jest do ogółu mieszkańców Gminy w tym szczególnie do tych, którzy są uwikłani w przemoc jako: ofiara, sprawca przemocy lub świadek przemocy.

Cel Główny Programu:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska wśród mieszkańców gminy Bądkowo.

Cele szczegółowe:

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

Cel 3: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

II. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program zakłada realizację szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc osób doznających przemocy domowej, jak i podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc oraz zwiększenie profesjonalizmu służb w udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej jest podstawowym założeniem postanowień zawartych w niniejszym Programie. Jest to proces wymagający czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wszystkich służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Profesjonalne podejście do procesu pomagania, prawidłowe wdrożenie do praktyki działań określonych w Programie daje gwarancję wypełnienia powyższego założenia Programu.

Program określa cztery podstawowe obszary zawierające kierunki działań oraz precyzuje oddziaływania wobec różnych grup odbiorców:

1. Profilaktyka, diagnoza społeczna i edukacja społeczna:

obszar kierowany do ogółu społeczeństwa, w tym do osób i rodzin zagrożonych przemocą domową.

2. Ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej:

obszar kierowany do osób doznających przemocy domowej (w tym do: kobiet, mężczyzn, dzieci, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych, osób niepełnosprawnych), jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się ochroną i pomocą osobom doznającym przemocy domowej.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową:

obszar kierowany do osób stosujących przemoc domową, jak również do właściwych służb lub podmiotów zajmujących się oddziaływaniem na osoby stosujące przemoc domową.

4. Podnoszenie kompetencji, rozwijanie i doskonalenie umiejętności służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej:

obszar kierowany do przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizacja celów Programu zakłada uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy domowej:

1. Promowanie modelu rodziny wolnej od przemocy.
2. Edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy.
3. Działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

III. ZASOBY GMINY BĄDKOWO W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Na terenie gminy działa Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób z Problemem Alkoholowym i Członków Ich Rodzin oraz Ofiar Przemocy Domowej. Dyżury pełnią dwie specjalistki psychoterapii uzależnień (alkohol, substancje psychoaktywne). W środowisku szkolnym na terenie gminy pedagodzy realizują zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

Na terenie gminy znajdują się instytucje zajmujące się problemem przemocy domowej i pełniące funkcję wspierającą:

- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Punkt Konsultacyjno - Informacyjny
- Przychodnia Rodzinną
- Zespół Szkolno – Przedszkolny w Bądkowie

- Kościół

IV. ADRESACI PROGRAMU

Mieszkańcy Gminy Bądkowo, ze szczególnym uwzględnieniem:

- osób doznających przemocy domowej;
- osób stosujących przemoc domową;
- świadków przemocy domowej;
- dzieci i młodzieży;
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą.

V. REALIZATORZY PROGRAMU

Program jest realizowany na szczeblu gminnym przez:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Zespół Interdyscyplinarny
3. Grupy Diagnostyczno - Pomocowe
4. Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
5. Zespół Szkolno - Przedszkolny
6. Przychodnię Rodzinną

przy współpracy na szczeblu powiatowym z :

1. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Aleksandrowie Kuj.
  2. Sądem Rejonowym w Aleksandrowie Kuj.
  3. Prokuraturą w Aleksandrowie Kuj.
- oraz innymi podmiotami o zasięgu ponadgminnym działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy.

VI. REALIZACJA POSZCZEGÓLNYCH CELÓW PROGRAMU

REALIZACJA CELU 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

1.1. Diagnostowanie na bieżąco skali zjawiska przemocy domowej na obszarze gminy

Wskaźniki:

- liczba rodzin, u których zdiagnozowano zjawisko przemocy
- liczba dzieci dotkniętych przemocą, w tym dzieci niepełnosprawnych
- liczba osób dorosłych dotkniętych przemocą, w tym niepełnosprawnych i starszych
- liczba niepełnoletnich stosujących przemoc
- liczba osób dorosłych stosujących przemoc

1.2. Oddziaływania profilaktyczno- edukacyjne na rzecz dzieci i młodzieży

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych warsztatów i programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania szeroko rozumianej przemocy na rzecz dzieci i młodzieży z terenu gminy Bądkowo
- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w warsztatach i programach z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy

1.3. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej

Wskaźniki:

- liczba lokalnych kampanii społecznych (eliminowanie stereotypów na temat przemocy domowej, usprawiedliwiającej jej stosowanie, poznanie mechanizmów przemocy domowej)
- liczba osób biorących udział w kampaniach społecznych
- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w kampaniach z zakresu profilaktyki przeciwdziałania przemocy.

1.4.Współpraca gminy z kościołami oraz organizacjami (stowarzyszenie, fundacje) o zasięgu ponadgminnym w zakresie wsparcia, pomocy oraz edukacji na temat zjawiska przemocy domowej w ramach poradni prowadzonych przez w/w instytucje.

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych działań
- liczba osób, którym udzielono wsparcia i pomocy
- liczba osób korzystających z edukacji

1.5.Działania edukacyjne służące wzmocnieniu funkcji opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy, jak również dotyczące wzrostu kompetencji rodziców i opiekunów w środowisku zagrożonym przemocą domową, a także w odniesieniu do grup ryzyka.

Wskaźniki:

- liczba warsztatów na rzecz dorosłych promujących metody wychowawcze bez użycia przemocy i informujące o zakazie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich przez osoby wykonujące władzę rodzicielską oraz sprawujące opiekę lub pieczę.
- liczba osób biorących udział w w/w warsztatach.

REALIZACJA CELU 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

2.1.Współpraca z podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi udzielającymi pomocy osobom doznającym przemocy domowej

Wskaźniki:

- liczba podmiotów z którymi współpracowano na rzecz osób doznających przemocy
- liczba osób, którym udzielono pomocy w ramach współpracy z w/w podmiotami
- liczba podejmowanych działań w ramach w/w współpracy

2.2. Działania w ramach zespołu interdyscyplinarnego

Wskaźniki:

- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego
- liczba rozpatrzonych „Niebieskich Kart” w tym:
  - liczba dzieci doznających przemocy
  - liczba osób niepełnosprawnych doznających przemocy
  - liczba osób starszych doznających przemocy
  - liczba kobiet doznających przemocy
  - liczba mężczyzn doznających przemocy

2.3. Działania w ramach grup diagnostyczno – pomocowych.

Wskaźniki:

- liczba utworzonych w danym roku grup diagnostyczno- pomocowych
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych
- liczba funkcjonujących w danym roku grup diagnostyczno-pomocowych w rozszerzonym

składzie

- liczba wniosków skierowanych do sądu
- liczba wniosków skierowanych do prokuratury

2.4. Upowszechnianie baz danych podmiotów udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba osób, którym przekazano dane o możliwości uzyskania pomocy przez inne podmioty
- liczba zamieszczonych informacji o podmiotach

2.5. Poszerzenie oferty pomocy osobom doznającym przemocy domowej z terenu gminy Bądkowo, w tym:

- wzbogacenie kadry o dyżur psychologa w/g potrzeb w Punkcie Konsultacyjnym dla Osób z Problemem Alkoholowym oraz Członków Ich Rodzin;
- współpraca z gminą w zakresie zapewnienia mieszkania osobom doznającym przemocy;
- współpraca z ośrodkami wsparcia dla osób doznających przemocy domowej na szczeblu powiatowym;
- współpraca z ośrodkami interwencji kryzysowej o zasięgu ponadgminnym;
- współpraca z domami dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży o zasięgu ponadgminnym.

Wskaźniki:

- liczba osób doznających przemocy, którym w Punkcie Konsultacyjnym zapewniono psychologa;
- liczba osób doznających przemocy, którym gmina zapewniła mieszkanie;
- liczba osób korzystających w danym roku z ośrodków wsparcia na szczeblu powiatowym;
- liczba osób korzystających w danym roku z ośrodków interwencji kryzysowej o zasięgu ponadgminnym;
- liczba osób w danym roku korzystających z domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.

2.6. Działania edukacyjne kierowane do osób doznających przemocy domowej, w szczególności w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc domową.

Wskaźniki:

- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach indywidualnych,
- liczba osób doznających przemocy domowej uczestniczących w działaniach grupowych.

2.7. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej poprzez procedurę „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty.

Wskaźniki:

- liczba wszczętych w danym roku procedur „Niebieskie Karty”, tj. liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę,
- liczba kontynuowanych w danym roku procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” dokumentujących kolejne zdarzenia stosowania przemocy domowej w sprawach toczących się procedur „Niebieskie Karty”,
- liczba osób doznających przemocy domowej objętych w danym roku działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” ze względu na problem:
  - przemocy fizycznej,
  - przemocy psychicznej,
  - przemocy ekonomicznej,
  - wykorzystania seksualnego,
  - Cyberprzemocy.
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C”.

2.8. Współpraca z instytucjami publicznymi zajmującymi się pomocą osobom doznającym przemocy domowej w formie specjalistycznego poradnictwa

(m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, terapii indywidualnej lub grupowej, pomocy w formie grup wsparcia).

Wskaźniki:

- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa, w tym: psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego;
- liczba osób uczestniczących w terapii indywidualnej lub grupowej;
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia;
- liczba osób uczestniczących w grupach samopomocowych.

2.9. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej pomocy świadczonej przez Punkt Konsultacyjny w Bądkowie.

Wskaźniki:

- liczba osób, które w danym roku korzystały z konsultacji psychoterapeuty (osoby współzależnione);
- liczba osób, które korzystały z warsztatów prowadzonych przez Punkt
- liczba osób doznających przemocy domowej, które skorzystały z różnych form pomocy w punkcie konsultacyjnym
- liczba osób skierowanych do grup AI – Anon

2.10. Zapewnienie dostępności do ponadgminnych telefonów zaufania dla osób doznających przemocy domowej

- współfinansowanie „Niebieskiej Linii”

Wskaźniki:

- liczba miejsc w danym roku na terenie gminy Bądkowo, w których zamieszczono informacje o dostępnych telefonach zaufania
- liczba zamieszczonych na terenie gminy Bądkowo informacji o numerach telefonów zaufania

2.11. Zapewnianie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia,

w tym:

- liczba dzieci umieszczonych u innej, niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 KK,
- liczba dzieci umieszczonych w rodzinie zastępczej,
- liczba dzieci umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej,
- liczba zażaleń do sądu opiekuńczego na zapewnienie dziecku ochrony, o której mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- liczba stwierdzonej przez sąd bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości w trakcie zapewnienia dziecku ochrony,

2.12. Monitorowanie pomocy udzielanej osobom doznającym przemocy domowej

Wskaźniki:

- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na ustanie przemocy domowej,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ze względu na brak zasadności podejmowania działań,
- liczba osób, wobec których podjęto działania monitorujące po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”,
- liczba osób monitorowanych po opuszczeniu specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym osób, u których przemoc domowa ustała.

REALIZACJA CELU 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

3.1. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej

- współpraca z instytucjami i podmiotami oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji działań wobec osób stosujących przemoc domową z terenu gminy Bądkowo
- działania wobec osób stosujących przemoc domową, w tym w ramach procedury „Niebieskie Karty”

Wskaźniki:

- liczba sprawców skierowanych do instytucji i podmiotów ponadgminnych
- liczba wydanych nakazów natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia i zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania
- liczba wydanych wobec osoby stosującej przemoc domową zakazu zbliżania się i kontaktowania z osobą doznającą przemocy domowej na wyrażoną w metrach odległość,
- liczba zatrzymanych osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową,
- liczba wystosowanych do sądu pism o zastosowanie wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, środków zapobiegawczych,
- liczba osób stosujących przemoc domową objętych procedurą „Niebieskie Karty”,
- liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – D”,
- liczba wszczętych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez sporządzenie aktu oskarżenia,
- liczba zakończonych postępowań przygotowawczych w sprawach związanych z przemocą domową przez umorzenie postępowania.
- liczba osób skierowanych na Komisję P/A
- liczba przeprowadzonych rozmów interwencyjno – motywacyjnych Komisji P/A
- liczba wniosków skierowanych do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego wobec sprawców przemocy
- liczba osób, które podjęły i ukończyły terapię odwykową

3.2.Działanie i współpraca służb w zakresie monitorowania zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy domowej, w tym wymiana informacji między nimi.

Wskaźniki:

- liczba przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji przez pracowników socjalnych o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc
- liczba przekazanych przez organy ścigania informacji o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc
- liczba przekazanych przez kuratora zawodowego informacji o ponownym stosowaniu przemocy domowej przez osoby uprzednio skazane za tego rodzaju przemoc
- liczba wniosków kuratorów sądowych do sądu o zarządzenie wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia (art. 12d ustawy),
- liczba wniosków o nałożenie obowiązku uczestnictwa w programach korekcyjno-
-edukacyjnych na podstawie art. 72 § 1 pkt 6b KK,
- liczba wniosków prokuratora do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo o odwołanie warunkowego zwolnienia wobec skazanego za tego rodzaju przemoc, naruszającego ponownie porządek prawny w postaci stosowania przemocy domowej

3.3.Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Wskaźniki:

- liczba podmiotów realizujących programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, wobec których grupa diagnostyczno-pomocowa wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o wydanie skierowania do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które zostały skierowane przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które przystąpiły do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, które upoczywie uchylały się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, wobec których zastosowano karę grzywny w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,
- liczba osób, wobec których zastosowano karę ograniczenia wolności w związku z uporczywym uchylaniem się od uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

3.4. Kierowanie do programów edukacyjnych lub wspierających zmierzających do utrwalenia i wzmocnienia zmian zapoczątkowanych programami korekcyjno-edukacyjnymi lub psychologiczno-terapeutycznymi dla osób stosujących przemoc domową.

Wskaźniki:

- liczba programów edukacyjnych i wspierających realizowanych w gminie oraz w powiecie
- liczba osób uczestniczących w programach edukacyjnych lub wspierających dla osób stosujących przemoc domową.

REALIZACJA CELU 4. Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ

4.1. Doskonalenia zawodowe osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Wskaźniki:

- liczba odbytych szkoleń i warsztatów
- ilość osób biorących udział w szkoleniach i warsztatach

4.2. Wsparcie dla osób pracujących bezpośrednio z osobami doznającymi przemocy domowej i z osobami stosującymi przemoc domową, w formie m.in. super wizji, coachingu, doradztwa, grup wsparcia.

Wskaźniki:

- liczba osób poddanych różnym formom poradnictwa i wsparcia psychologicznego,
- liczba zrealizowanych spotkań
- liczba osób uczestniczących w spotkaniach

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmniejszenie poczucia bezradności ofiar przemocy.

2. Zwiększenie skuteczności poczucia sprawczości w zakresie wyjścia z impasu przemocy poprzez:

- upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób dotkniętych przemocą domową oraz dla osób tę przemoc stosujących.
- zintensyfikowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową.
- rozszerzenie współpracy z podmiotami i instytucjami o zasięgu ponadgminnym w zakresie oddziaływać na rzecz ofiar i sprawców przemocy.

3. Zmiana postaw społeczności lokalnej wobec przemocy poprzez:

- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowaniu w problematykę dotyczącą przeciwdziałania przemocy,
- profilaktykę i edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie poznania skutków stosowania przemocy domowej,
- promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

4. Podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin zagrożonych i doznających przemocy oraz osób ją stosujących.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030 finansowany będzie ze środków **własnych Gminy**.

Może być również finansowany z dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych dostępnych źródeł.

IX. MONITOROWANIE I EWALUACJA

Stały coroczny monitoring i ewaluacja programu mają na celu sprawdzenie efektywności prowadzonych działań, podejmowanych zadań i sposobów ich realizacji, by w konsekwencji zwiększać efektywność pracy poszczególnych jednostek w zakresie zjawiska przemocy domowej.

Ważna jest szybkość reagowania na ujawniane przypadki przemocy, odpowiednie reagowanie i podejmowanie wszelkich dostępnych działań by minimalizować przypadki przemocy, łagodzić jej skutki a także podnosić świadomość społeczną w tym zakresie.

Program poddawany będzie ewaluacji corocznie poprzez prowadzenie statystyk, ich analizę jakościową i ilościową, a z realizacji zadań programowych sporządzane będą roczne sprawozdania w terminie do dnia 31 marca roku następnego według wskaźników podejmowanych działań w poszczególnych celach, o których mowa w Programie.

Dane statystyczne udostępnione przez GOPS, Z.I., GDP, GKRPA, policję, PCPR, sąd, kuratorów zawodowych posłużą do corocznej oceny jakości niniejszego Programu i pozwolą na analizę prowadzonych oddziaływań w obszarze gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

X. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej będzie przedkładał corocznie Wójtowi Gminy Bądkowo sprawozdanie z realizacji programu za dany rok - do dnia 31 marca roku następnego.

Realizacja programu będzie systematycznie monitorowana. Uzyskane informacje posłużą na modelowanie działań w przyszłych latach w zakresie przeciwdziałania przemocy.